

Број/Број: 01/6-50-1-8-5/07
Сарајево/Сарајево, 14.06.2007.

З А П И С Н И К

са 5. тематске сједнице Комисије за остваривање равноправности полова, одржане 14.06.2007. године, са почетком у 11 часова

Сједници Комисије за остваривање равноправности полова (у даљем тексту: Комисија) присуствовали су сљедећи чланови Комисије: Винко Зорић, Јован Тодоровић, Рифат Долић, Халид Гењац, Мирјана Малић и Саво Ерић.

Одсуство са сједнице оправдали су Јозо Крижановић и Ремзија Кадрић.

Сједници је присуствовао и секретар Комисије Даворин Семеник.

За сједницу је усвојен сљедећи:

Дневни ред

1. Равноправност полова и медији/тематска сједница.

Ад. – 1. Равноправност полова и медији/тематска сједница

Сједницу је отворио предсједавајући Комисије Винко Зорић и упознао присутне да ће ова тематска сједница имати облик јавне расправе, те истакнуо циљ тематске сједнице, како су информисани у позиву - анализа постојећег стања у овој области са аспекта примјене Закона о равноправности полова у БиХ, идентификовање узрока и проблема у примјени Закона у медијима, као и заједничко утврђивање мјера које треба предузети ради побољшања стања, укључујући и евентуалне промјене у постојећој законској регулативи.

Рекао је да је ова комисија свјесна значења које медији имају у савременом друштву на праћењу, коментарисању и оцјењивању друштвених појава, те слиједом тога и на обликовању друштвене свијести и односа према тим појавама, односима и вриједностима. Стога желимо процијенити однос медија према питању равноправности полова, али их и охрабрити и потакнути на давање још већег значаја промовисању принципа равноправности полова и једнаких могућности у свим аспектима приватног и друштвеног дјеловања.

У намјери да се прије свега чује мишљење оних који се баве медијском дјелатношћу, а потом и институција које имају законодавну или регулаторну улогу у тој области или се баве промовисањем људских права и вриједности, првенствено равноправности полова, на сједницу су позвани представници:

Министарства комуникација и транспорта БиХ, Комисије за саобраћај и комуникације Представничког дома ПСБиХ; Агенције за равноправност полова БиХ; гендер центара влада ФБиХ и РС-а; БХРТ-а; Регулаторне агенција за комуникације; Савјета за штампу; новинских агенција; РТРС-а; РТФБиХ; принтаних медија; радио-станица; приватних телевизијских станица; Хелсиншког комитета за људска права у БиХ; невладиних организација које су активне по овим питањима, те Фондације Friedrich Ebert Stiftung, ОЕБС-а и УНДП-а.

Учесницима су подијељени примјерци Закона о равноправности полова и документ Агенције за равноправност полова БиХ под називом “Налази и препоруке Радне групе за медије”.

Након представљања агенде за тематску сједницу, предсједавајући је позвао прву уводничарку, Светлану Пезер из РТРС-а, да упозна присутне о остваривању равноправности полова у органима управљања, расподјели уредничких дужности и уопште о запошљавању у принтаним и електронским медијима у БиХ, као и у институцијама надлежним за медије.

У уводном излагању *, Светлана Пезер истакла је сљедеће чињенице везане уз РТРС: директор и уредник јутарњег програма су жене, у редакцијама колажних и контакт-емисија те у забавном и спортском програму половина запослених су жене, у редакцији културног, научног и образовног програма сви уредници су жене, а од 175 новинара њих око 40 посто су жене.

Од 2001. године, телевизија реализује различите емисије о тематици положаја жене у друштву, а ова телевизијска кућа прва је увела гендер сензитивни језик.

Након уводног излагања, за ријеч се јавила Споменка Крунић из Гендер центра Владе РС-а, која је нагласила добру сарадњу Агенције за равноправност полова БиХ и оба ентитетска гендер центра, па тако и када су у питању медији. Заједно су организовали обуку о стереотипима у медијима, која је резултирала покретањем низа емисија јавних емитера. Такође је говорила о напорима на увођењу гендер сензитивног језика у медије и о отпорима које су морали превладати у почетку.

Љиљана Зуровац из Удружења “БХ новинари” коментарисала је бројчани однос полова у Комисији, те изразила незадовољство односом медијских кућа према оваквим састанцима који се, у ствари, за њих и организују. Чињеница је да су примјетни помаци у третирању гендер садржаја, али да ти помаци могу бити и бржи и већи, те је у том смислу подршка овог парламентарног тијела врло значајна.

Предсједавајући Винко Зорић образложио је процедуру именовања парламентарних комисија, као и да је Комисија од клубова посланика тражила да изврше промјене у смислу именовања још двије жене посланика у ову комисију, што би, с обзиром на укупни број жена посланика у Представничком дому, и било реално.

Клелија Балта из УНДП-а БиХ истакнула је значај ове сједнице на спровођењу Закона о равноправности полова у медијима.

За УНДП је веома важно, а што је и порука резидентне представнице, Кристине Мекнаби, подупирање реализовања миленијумских развојних циљева, те да без истинске равноправности полова нема ни самоодрживог развоја било које земље.

Такође је истакнула став УНДП-а БиХ да овакав састав Комисије, од осам мушкараца и једне жене, уопште не представља недостатак за њено успјешно функционисање.

* Напомена: штампана презентација је у архиви Комисије.

Тренутне активности ове међународне организације у БиХ јесу напори на усаглашавању номенклатуре занимања, како би се називи водили у два именичка рода. Како земље у нашем најближем сусједству то већ раде или су пред завршетком, нема разлога да и БиХ то ускоро не учини, па је и ова сједница у том смислу велики искорак. Стога треба одати признање Комисији.

За ријеч се јавио члан Комисије Халид Гењац, који је коментарисао састав Комисије и изразио лични став да ће, уколико буду створене претпоставке, он бити тај кога ће у Комисији замијенити колегиница посланик.

Изнио је оцјену да је јавна расправа добро замишљена с двјема темама, те би било добро за сада се усредсредити на прву тему о заступљености полова у колективима медијских кућа и институцијама задуженим за медије, као и у њиховим управљачким структурама.

Сматра да је потребно изнијети податке о тим чињеницама јер ако их имамо, можемо изрећи оцјене о стању и поштовању Закона. У супротном, један од закључака са ове сједнице требало би да буде да се ови подаци и анализе прибаве за неку од наредних сједница.

Дуња Мијатовић из Регулаторне агенције за комуникације оцијенила је важним што је парламентарна комисија отворила тему на овакав начин.

Истакнула је улогу РАК-а у избору чланова управљачких тијела јавних сервиса, те како су у томе добро сарађивали са гендер центрима. Резултат сарадње је да је Парламентарна скупштина БиХ именовала два мушкарца и двије жене у Управни одбор БХРТ-а. Управни одбор РТРС-а има једну жену и три мушкарца, док за ФТВ још није окончано именовање јер није донесен закон.

Изразила је резерву у вези са неким подацима из документа Радне групе за медије и нагласила да су питања равноправности полова у медијима регулисана Кодексом о уређивању РТВ програма, усаглашеног са Конвенцијом о прекограничној телевизији, чија је БиХ потписница.

За примјер је навела реаговање РАК-а на кршење Кодекса у емисији приватне телевизијске станице, што је завршило и судском потврдом казне коју је изрекао РАК. Статистички подаци које ова институција прикупља показују да се стање у јавним сервисима у овој области побољшава.

Ана Вуковић из Гендер центра ФБиХ нагласила је како углавном говоримо о електронским медијима, односно о јавним емитерима који су у гендер питањима пуно даље одмакли од писаних медија.

Простор писаних медија БиХ је раздијељен и расцјепкан те то отежава праћење њихових програмских садржаја. Вјероватно ради тиража, имамо сензационалистички приступ када се говори о мушкарцима и женама, што резултира вербалним насиљем писаних медија. Навела је дискриминаторски примјер писања медија у случају посвојења дјетета и оцијенила релевантне законе недовољно гендер сензитивним јер допуштају такве случајеве.

На ово излагање реаговала је Љиљана Зуровац, објаснивши како је Савјет за штампу реаговао поводом овог случаја и да је било још случајева кршења права дјете, те да Кодекс за штампу покрива и ову област, али се, наравно, и он крши.

Члан Комисије Рифат Долић нагласио је значај и одговорност законодавне власти у овој области, али и снагу медија. Не можемо бити задовољни стањем, полазећи од чињенице да је од 42 посланика у Представничком дому само пет жена и да Изборни закон БиХ треба дограђивати. У Савјету министара БиХ немамо ниједну жену министра, те у том смислу и подршка парламентарца треба да буде агресивнија, али и медији и новинари

морају упорније промовисати равноправност полова и указивати на оне који га крше. Ријетко се догађа да нека жена посланик даје изјаву за медије и то треба мијењати, наравно, у границама професионалног и моралног кодекса. Позвао је учеснике да дају што више предлога за унапређење ове области.

Јован Тодоровић, члан Комисије, истакнуо је задовољство оваквим скупом и зажелио веће присуство писаних медија. Охрабрујући су подаци из РТПС-а, а понудио је и своју помоћ у унапређењу резултата које овај бх. ентитет пружа.

Очекивање веће ангажованости и присуства медија исказала је и Мирјана Малић, члан Комисије, јер су медији ти који креирају перцепцију јавности о томе шта ради овај високи дом и шта је улога ове комисије. Изразила је задовољство што је на овај начин омогућена размјена мишљења и рекла да очекује да ће учесници дати додатне сугестије и подстакнути иницијативе, како би Комисија могла дјеловати на унапређењу стања. Изнијела је статистичке податке о регистрованом броју гласача по полу (жене: 49,7 % и мушкарци: 50,22 %) те о садашњим рјешењима у Изборном закону која нису обезбиједила примјерену заступљеност жена у законодавној, а посредно и у извршној власти. На посљедње изборе изашло је 46 % жена, у односу на 53,79 % мушкараца. Сматра да жене заслужују далеко већу улогу у обављању јавних послова, нарочито у политици, не само зато што су жене већ зато што по својим способностима то заслужују.

Након паузе, уводничарка за другу тему Љиљана Зуровац презентовала је тему о заступљености мушкараца и жена у медијским садржајима, дискриминацији на основу пола, употреби гендер сензитивног језика у означавању дужности и звања. * Своју анализу урадила је на основу мониторинга писаних медија из 2005. године, односно на основу петнаестодневног мониторинга пет дневних новина у БиХ. Констатовала је да се жене, углавном, третирају као преносиоци нечијег мишљења, а не као активни учесници који имају лични став о догађајима. Жене се у оба случаја појављују само у 4,4 % од 4.500 анализираних текстова. Уопште се не појављују у текстовима о страначком животу, безбједности, екологији и пољопривреди, а врло ријетко у написима о науци, спољној политици, демографији и туризму. Нагласила је и напредак принтаних медија када је у питању гендер сензитивни језик. Презентовала је и садржај усвојених измјена Кодекса за штампу БиХ.

Дуња Мијатовић из Регулаторне агенције за комуникације понудила је помоћ Комисији у смислу презентовања рада Агенције у овој области и презентовању Кодекса за уређивање РТВ програма.

Члан Комисије Саво Ерић сматра корисним чињенице које су данас изнесене и предлаже да чланови Комисије презентују својим странкама предлоге који ће бити изнесени, ради побољшања стања унутар странака у области равноправности полова. Такође сматра да је потребно обезбиједити буџетска средства за финансирање едукативних пројеката за младе из гендер области. У вези са питањем медија, потребно је поново организовати расправу ради анализирања напретка, те обезбиједити присуство медијских кућа које се овог пута нису одазвале позиву.

Драгана Лазић, волонтерка у Сектору за односе са јавношћу Парламентарне скупштине БиХ, изнијела је мишљење, засновано на искуствима скупова којима је присуствовала у иностранству, како није потребно форсирати гендер сензитивни језик јер је то нешто што ће доћи временом.

* Напомена: power point презентација је у архиви Комисије.

Алма Селесковић, из тузланског радија “Веста”, изнијела је своје искуство из обуке новинара јер уредници углавном шаљу младе новинаре који немају прилику да реализују научено. Стога би било нужно наћи механизме за укључење менаџмента медијских кућа у едуковање о равноправности полова.

Љиљана Зуровац коментарисала је расправу Драгане Лазић и рекла да не сматра да треба измишљати нове ријечи и термине, али да људе треба подсећати да у језицима којима говоримо већ постоје гендер сензитивни термини.

Сенада Ченгић из Министарства комуникација и транспорта БиХ коментарисала је чињеницу да Савјет министара БиХ у свом саставу нема ниједну жену, те да је Закон о државној служби дјелимично деградирајући за жене јер није прописао проценат заступљености жена, за разлику од националне заступљености. Предложила је да се настоји поправити стање законским рјешењима.

Будући да више није било пријављених за расправу, предсједавајући је дао ријеч Споменки Крунић из Гендер центра Владе РС-а, која је презентовала налазе и препоруке Радне групе за медије*, коју су заједнички формирали Агенција за равноправност полова БиХ и два ентитетска гендер центра. Презентацијом су обухваћени релевантни прописи који регулишу област медија, институције и механизме одговорне за спровођење ових прописа, као и активности невладиног сектора у области медија. Наведени су најчешћи облици дискриминације по основу пола у медијима, статистички подаци, показатељи за праћење примјене Закона о равноправности полова у БиХ, те препоруке за дјеловање, односно примјену Закона о равноправности полова у БиХ.

Након презентације, Споменка Крунић одговорила је на питања која се односе на начин и методологију прикупљања статистичких података у институцијама, а за потребе Радне групе.

На крају је предсједавајући Комисије упознао учеснике јавне расправе да ће Комисија на својој наредној сједници усвојити закључке засноване на информацијама и сазнањима проистеклим из јавне расправе и да ће их доставити свим учесницима, као и институцијама на које се односе. Захвалио се свима на учешћу и позвао на наставак сарадње.

Након што је реализован дневни ред сједнице, предсједавајући Комисије завршио је засједање у 14.45 часова.

СЕКРЕТАР КОМИСИЈЕ
Даворин Семеник

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ КОМИСИЈЕ
Винко Зорић

* Напомена: power point презентација је у архиви Комисије.